

บทความวิจัยเรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทรีปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

วิจิตรา พึ่งทรัพย์¹

ผศ.ดร.พีระพงศ์ ภัคคีรี²

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลบางเมือง อำเภอสุมทรีปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมยังอยู่ในระดับต่ำ เพราะมีเพียงผู้นำชุมชนและประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนประจำปีของชุมชนในหมู่บ้าน เนื่องจากพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง มี 3 ตำบล (20 หมู่บ้าน) 1.ตำบลบางเมือง 2.ตำบลเทพารักษ์ 3.ตำบลบางเมืองใหม่ มีชุมชนทั้งหมด 67 ชุมชน และมีประชากร 80,725 คน (งานทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบลบางเมือง, 2567) ลักษณะหรือประเภทของการประกอบอาชีพของประชาชน ร้อยละ 80 อาชีพรับจ้าง และ อาชีพรับราชการ อาชีพอิสระ เช่นขายชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์เก่าใหม่ ร้านประดับยนต์ อู่ซ่อมรถ ร้านอาหารร้านขายของชำ หมู่บ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม และที่สำคัญประชาชนต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมจัดทำแผนชุมชน เพื่อบอกถึงปัญหา ความต้องการและเสนอแนวทางปัญหาในชุมชน หากประชาชนไม่ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนก็จะทำให้การจัดทำแผนชุมชนไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างครอบคลุมและนำมาพัฒนาชุมชนได้

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอสุมทรีปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของคน

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ในการจัดการทำแผนชุมชน โดยมีการกำหนดตามแผนนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ ซึ่งต้องจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลักตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 282 วรรค 2 ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานภาครัฐและประชาชนมุ่งเน้นรูปแบบวิธีการกำกับดูแลและตรวจสอบ รวมถึงระเบียบกฎหมาย ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่อยู่อาศัยแนวคิดกลุ่มประชาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนาตามแนวคิดประชาคมและชุมชน รวมทั้งการตรวจสอบและการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลตำบลเป็นองค์กรที่เกิดขึ้น ตามนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นระดับพื้นฐาน ได้มีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนใน ท้องถิ่นดำเนินการเองภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตาม ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย การจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อให้คนในท้องถิ่นนั้นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเอง มีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน เทศบาล 2 องค์กร คือ สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ทำหน้าที่ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริการตามลำดับ มีเขตพื้นที่ในการบริหาร และความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ให้มีสถานนิติบุคคล (Juristic person) มีรายได้ มีอำนาจในการจัดทำงบประมาณและมีความอิสระในการ ปกครองตนเอง (Autonomy) แต่จะต้องอยู่ภายใต้การ ควบคุมหรือการกำกับดูแลของรัฐ รวมทั้งเป็นสถาบันทาง การเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น และจะต้องได้รับการสนับสนุน รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น องค์กรบริหารเทศบาลตำบลจึงมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารเทศบาลตำบลจึงเป็นองค์กรที่ สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของ รัฐบาลที่จะกระจายอำนาจลงสู่หน่วยการบริหารระดับตำบล ตามกระแสความต้องการ ของสังคมประชาธิปไตยในปัจจุบัน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริการ งานผ่านผู้แทนของตนเอง เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมในชุมชนของ ตนเอง ความเป็นชุมชนมีความหลากหลายมีปัญหาแตกต่างกันไป บางส่วนมีสภาพ อ่อนแอไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ขาดทิศทางการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคม และ การเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานให้ประชาชนมีศักยภาพแก้ไขปัญหาของชุมชนการปกป้องสิทธิของ ชุมชน โดยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำอย่างมีระบบซึ่งจะทำให้เกิดเป็นรูปธรรมได้นั้น จะต้องมีการส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2541)

การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเกิดขึ้นจากคนในชุมชนมีส่วนร่วมกัน จัดทำแผนพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน ให้เป็นไปตามสภาพ ปัญหา ความต้องการ ที่เกิดจากความต้องการปัญหาที่แท้จริงของชุมชนมาจัดลำดับมาก น้อย ความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข โดยการจัดเวทีประชาคมร่วมกันและเรียบเรียงใน รูปแบบแผนชุมชน รูปแบบแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปใส่ในข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี เข้าสู่กระบวนการปฏิบัติเมื่อรับการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอใน การดำเนินงานต่อไป โดยแผนพัฒนาชุมชนเป็นเครื่องมือชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นตัวกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนและจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและ กำหนดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น บอกปัญหาความต้องการ เสนอโครงการและ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบของกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวมว่าการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาใน ภาพรวมว่าการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่เทศบาล ตำบลบางเมืองดำเนินการเอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรหนองบประมาณให้ หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งเทศบาลตำบลบางเมืองสามารถอุดหนุน

งบประมาณให้ชุมชน เป็นผู้ดำเนินการได้ และชุมชนร่วมประเมินผลของโครงการ กิจกรรมต่างๆ ได้

ปัจจุบันสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน เทศบาลบางเมือง อำเภอมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมยังอยู่ในระดับต่ำ เพราะมีเพียงผู้นำชุมชนและประชาชนบางส่วนเท่านั้นที่เข้าร่วมในการจัดทำแผนชุมชนประจำเดือนของชุมชนในหมู่บ้าน เนื่องจากพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง มี 3 ตำบล (20 หมู่บ้าน) 1.ตำบลบางเมือง 2.ตำบลเทพารักษ์ 3.ตำบลบางเมืองใหม่ มีชุมชนทั้งหมด 67 ชุมชน และมีประชากร 96,054 คน (งานทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบลบางเมือง) ลักษณะหรือประเภทของการประกอบอาชีพของประชาชน ร้อยละ 80 อาชีพรับจ้าง และ อาชีพรับราชการ อาชีพอิสระ เช่นขายชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์เก่าใหม่ ร้านประดับยนต์ อู่ซ่อมรถ ร้านอาหารร้านขายของชำ หมู่บ้านจัดสรร คอนโดมิเนียม และที่สำคัญประชาชนต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมจัดทำแผนชุมชน เพื่อบอกถึงปัญหา ความต้องการและเสนอแนวทางปัญหาในชุมชน หากประชาชนไม่ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนก็จะทำให้การจัดทำแผนชุมชนไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างครอบคลุมและนำมาพัฒนาชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
- 2.เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางเมืองอำเภอมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3.เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมืองอำเภอมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล เพศ อายุ อาชีพ รายได้และระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ 4 รูปแบบ 1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเมือง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย อยู่ในช่วงเดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2567

5. ขอบเขตด้านประชากร

เทศบาลตำบลบางเมือง จำนวน 80,725 คน มี 3 ตำบล (20 หมู่บ้าน) ได้แก่ 1.ตำบลบางเมือง 2.ตำบลเทพารักษ์ 3.ตำบลบางเมืองใหม่ มี 67 ชุมชน (งานทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบลบางเมือง, 2567) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำผลการศึกษามาส่งเสริมการพัฒนาเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

การทบทวนวรรณกรรม

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบ จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสม ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบางเมือง และนำผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง เกิดการพัฒนาส่งเสริมท้องถิ่น ทั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอหัวข้อตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 1. แนวคิดทฤษฎีการปฏิรูปและการกระจายอำนาจ**
- 2. แนวคิดทฤษฎีธรรมาภิบาล**
- 3. แนวความคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม**
- 4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น**
- 5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน**

1. แนวคิดทฤษฎีการปฏิรูปและการกระจายอำนาจ

การปฏิรูประบบราชการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของระบบราชการอย่างขนานใหญ่ ตั้งแต่บทบาทหน้าที่ของรัฐ โครงสร้างอำนาจในระดับต่างๆ โครงสร้างรูปแบบองค์กรระบบบริหารและวิธีการทำงาน ระบบบริหารบุคคล กฎหมาย กฎระเบียบ วัฒนธรรมและค่านิยม เพื่อให้ระบบราชการมีสมรรถนะสูงในการเป็นกลไกการดำเนินการบริหารงานและจัดการให้เป็นกลไกและจัดการบริหารประเทศให้สามารถเข้า

แข่งขันในระดับโลกได้ เป็นที่ยอมรับในระบบที่มีคุณภาพและคุณธรรม รวมทั้ง ประสิทธิภาพที่เชื่อถือของประชาชนโดยต้องเป็นกระบวนการในระบบที่สร้างให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมนิตยการทำงานอย่างผู้รู้จริง ทำจริง มีผลงาน ชยัน มีความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต กล้าคิดกล้าทำ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและคุณประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, 2541 หน้า 34)

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้รัฐ จะต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการ ของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณสุข โภค และสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสถานเสนาเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่า เทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นแก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ในขณะเดียวกัน รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้ง ในระดับชาติและระดับท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การตัดสินใจทางการเมือง รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมและสนับสนุนการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ตลอดจนส่งเสริม ให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนา การเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบ ให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ (มาตรา 87) และรัฐต้องให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายใน การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของ ตนเองโดยเฉพาะ (มาตรา 283) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (2540, หน้า 73-74) มาตรา 254 ระบุว่า การกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติโดยคำนึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นอย่างสำคัญ และอย่างต่อเนื่องโดยให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

จากการศึกษาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการให้อิสระของประชาชนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายต่างๆ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง ให้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการกระจายอำนาจนี้จะมีการสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหาร โดยยังมีรัฐบาลกลางคอยกำกับดูแลท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น

2. แนวคิดทฤษฎีธรรมาภิบาล

แนวทางการสร้างธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันมีอยู่ 2 ระบบ คือ 1.ระบบทั่วไปที่ใช้ในท้องถิ่นทั่วไป ในปัจจุบันมีอยู่ 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2.ระบบพิเศษ ที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ปัจจุบันมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นนั้นอยู่บนพื้นฐานแนวกรอบตามความคิดเพื่อพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะความต้องการให้ประชาชนและชุมชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบคนชุมชนตนเองและเท่ากับเป็นการเพิ่มความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและได้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น

หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหาร งานให้ความโปร่งใส ตรวจสอบได้และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและสถาบันพระปกเกล้า ได้มีมาตรการ กลไก

เพื่อสนับสนุนเสริมแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการให้รางวัลแก่ท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 52 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้วยวิธีการต่างๆ เช่น 1.การจัดหลักสูตรการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.การจัดทำโครงการประเมินผลและมอบรางวัลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีเป็นประจำทุกปี 3.การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-auction) การโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับจ้างโดยตรง (E-banking) 4.การวางแผนระยะยาวเพื่อปลูกจิตสำนึกให้แก่นักเรียนในสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5.การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยนำความต้องการจากเวทีประชาคมมาบรรจุไว้ในแผน การให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการพิจารณางบประมาณของสภาท้องถิ่น การตั้งตัวแทนประชาคมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างการคัดเลือกผู้แทนประชาคมเป็นคณะดำเนินงานหอกระจายข่าว การประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมในท้องถิ่นเพื่อรับข้อร้องเรียนจากประชาชน และการมอบหมายให้ท้องถิ่นจังหวัดเป็นผู้นิเทศงานในเรื่องการบริหารงานด้วยความมีประสิทธิภาพและโปร่งใสน้อยปีละ 2 ครั้ง เป็นต้น การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล ให้เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็คือบริหารกิจการสาธารณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนผู้รับบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะยังคงให้มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างภาพลักษณ์อันดีงามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง จนทำให้ประชาชนมีความยอมรับนับถือ และสามารถเชื่อมั่นได้ว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่บริหาร

ท้องถิ่น มีความตั้งใจเข้ามาบริหารงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เข้ามาเพื่อคักตวงผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง

3. แนวความคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

Yadav (อ้างถึงใน สุวรรณ พิณตานนท์, 2546, หน้า 46) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า ความร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับ ซึ่งประชาชนต้องมีส่วนร่วมดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนและโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนา

วิรัช (อ้างถึงใน นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2547, หน้า 3) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า คือ “กระบวนการที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ชาวบ้าน ทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดย จะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วม เพราะการหวังรางวัลตอบแทน และที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับ ชีวิตความจำเป็น ความต้องการ และวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย

ศักดิ์สิทธิ์ เข้มศรี (2543) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน แสดงออกถึงความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเพื่อให้กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันต่อไปโดยปกติสุข” ปัจจุบันวิถีชีวิตของประชาชนถูกระทบจากสิ่งต่างๆ เพิ่มมากขึ้นไม่ ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทำให้เกิดสภาพการต่าง คนต่างอยู่มุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองให้อยู่รอดไปในแต่ละวันไม่มีความสนใจ ต่อสังคมรอบข้าง ทำให้ปัญหาตามมาหลายด้านที่นับวันจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่

จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ตรงกับความต้องการของทุกคน

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ความหมายของการวางแผน

การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อม โยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต เป็นการคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้น การวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณา กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้ และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลยพินิจ การวางแผน จึงมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่างๆ ในอนาคตและตัดสินใจเลือก แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการดำเนินงาน และคิดก่อน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การวางแผนคือ ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับ อนาคตเพื่อให้องค์การบรรลุผลที่ปรารถนา

ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี “แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำ ขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำ งบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และ ภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งๆ จะมีโครงการหรือกิจกรรมได้มากกว่าหนึ่ง โครงการ/กิจกรรม ที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน อีกทั้งแผนพัฒนาสามปียังเป็นแผนที่มีความใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ

องค์การบริหารส่วนตำบลใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการหรือกิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จะจัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชน

องค์การสหประชาชาติ (1955) ให้นิยามว่า “การพัฒนาชุมชน” เป็นกระบวนการเสริมสร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับชุมชน ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และการพึ่งตนเองอย่างแท้จริงโดยความคิดริเริ่มของประชาชนในชุมชน

องค์การสหประชาชาติ (1956) ปรับปรุงนิยามของการพัฒนาชุมชนว่า “การพัฒนาชุมชน” เป็นกระบวนการรวมกำลังระหว่างประชาชนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ ให้เจริญขึ้น และผสมผสานเข้าเป็นชีวิตของชาติ ทำให้ประชาชนสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศไทยอย่างเต็มที่

กรมการพัฒนาชุมชน (2527) สรุปว่า “การพัฒนาชุมชน” คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการช่วยตนเอง เพื่อบ้านและชุมชน ให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยการร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับรัฐบาล

โกวิท พวงงาม (2553) ได้ทำการสรุปประมวลความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่าการพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์ปรับปรุงอย่างมีกระบวนการ (Process) และเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีโครงสร้างและแบบแผน (Planned and Structured Change) หรือมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมายที่แน่นอน (Ultimate Goal) ที่อาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำของภาครัฐและภาคเอกชน หรือเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชน ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เช่น เศรษฐกิจ การศึกษาเรียนรู้ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ ในขณะที่เดียวกันยังอาจหมายถึงการเรียนรู้และการสร้างไว้ซึ่ง

ทุนทางสังคม (Social Capital) ที่ชุมชนมีมาตั้งแต่เดิม คือภูมิปัญญา ระบบนิเวศ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ชาติพันธุ์ ศาสนาและภาษา อีกด้วย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัย 2 ประเภท การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการที่ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้ในรูปของตำรา หนังสือ ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต รายงานการวิจัย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถาม การเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนต้องการให้เทศบาลตำบลบางเมืองเพิ่มช่องทางในการมีส่วนร่วมแสดงถึงปัญหาที่ประชาชนได้รับผลกระทบ เพื่อเป็นการกำหนดแผนพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องตรงความต้องการของคนในชุมชน ประชาชนต้องการให้จัดเวทีประชาคม อย่างน้อยสองสามครั้ง ก่อนสรุปกำหนดแผนพัฒนาชุมชนต่างๆ

ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติ ประชาชนอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการต่างๆ เพื่อทราบถึงกระบวนการดำเนินงานที่โปร่งใส ประชาชนไม่ค่อยได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือโครงการต่างๆ เลย ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่แท้จริง มองว่าถ้าได้เข้าไปมีส่วนร่วมจะสามารถประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร อย่างละเอียดเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ชุมชนทราบมากขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนต้องการไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายในงบประมาณต่างๆ และแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ตั้งไว้ในงบประมาณว่าเป็นไปตามขั้นตอนที่หรือไม่ เพื่อการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน ในการตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนต้องการร่วมรับประโยชน์ จากโครงการด้านความปลอดภัย และความมั่นคง ความสะอาด สาธารณสุข และ สิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจนว่าบริการสาธารณะมาจากงบประมาณท้องถิ่น

การอภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัด สมุทรปราการ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัด สมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนบางส่วนได้มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น ต่างๆ ในเวทีประชาคม ของเทศบาลตำบลบางเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศักดา ตรีทศ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลต่อ การดำเนินงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมวางแผนหรือ กำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัด สมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนบางกลุ่มได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็น กรรมการในโครงการต่างๆ ประชาชนอยากมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ อย่าง ละเอียด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัด

สมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนบางส่วนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการและกิจกรรมในแผนพัฒนาชุมชน ในทุกขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อตรวจสอบความซื่อตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา ตรีทศ (2550) ที่ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลต่อการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับมาก ประชาชนได้ร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการด้านความปลอดภัย ความมั่นคง ความสะอาด สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักย์กวิน (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนะดีลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยุภาศ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก

เพศ กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่เพศ แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเขตบางเมืองเขต จังหวัดยะลา พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเขตที่ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักย์กวิน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ ไม่แตกต่างกัน

อายุ กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่มีอายุ แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษักวิน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตงที่ไม่แตกต่างกัน

อาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษักวิน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเบตง อำเภอ เบตง จังหวัดยะลา พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตงที่ไม่แตกต่างกัน, ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนติลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมือง

หนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนตลักษ์ณ์ ยกเทพ และยุภาพร (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ แตกต่างกัน โดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา ศรีนุ่น (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เทศบาลเบตง อำเภอ เบตง จังหวัดยะลา พบว่าประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีส่วน ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตงที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบางเมือง ที่ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภวานีญา ไชยคำ (2549) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความ พร้อมของประชคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษาอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อระดับความพร้อมของประชคม หมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ไกรสกุล และ จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางไผ่ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมี ส่วนร่วมในการเป็น คณะกรรมการการติดตามและประเมินผลแผนชุมชนปานกลาง ควร

มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามี ส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตาม และ ประเมินผลแผนชุมชนมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จากผลงานวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการจัดทำ แผนชุมชนยังไม่เป็น ไปตามนโยบายของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น หน่วยงานควรมานโยบายที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้ ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำ แผนชุมชนให้มากขึ้น และเหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ของแต่ละพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรประชาสัมพันธ์และสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมเป็นคณะผู้ปฏิบัติงานใน โครงการต่างๆ และเลือกคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาชุมชน เพื่อนำผล ที่ได้จากการติดตามมาประเมินผลแผนพัฒนาชุมชน และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและ พัฒนาแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางเมืองให้มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น = Community and local self governance. กรุงเทพฯ: วิทยุชน. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2560). การศึกษา ความพึงพอใจของ ประชาชนผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองป่าต้ว
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย . (2541). เศรษฐกิจชุมชนพึ่งพาตนเอง : แนวคิด และ. ยุทธศาสตร์ .กรุงเทพมหานคร
- คณะกรรมการการปฏิรูประบอบราชการ. สำนักงาน. (2541). การปฏิรูประบอบราชการ : ยุทธศาสตร์สำคัญของการเปลี่ยนแปลง, กรุงเทพฯ : กราฟิกฟอร์แมท.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณี. ตัวอย่าง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ศักดิ์สิทธิ์ เข้มศรี. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะในเขต. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง. วิทยานิพนธ์ศศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ดา ตริตศ. (2550) การมีส่วนร่วมของประชาคมตำบลต่อการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
- สุวรรณ พินิตานนท์. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: อาสาศึกษาดินแดน.
- สุภัชชวดี ผู้กลาง. (2550). การวางแผน. นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์.
- สุนัตลักษณ์ ยกเทพ และยุภาพร ยุภาศ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5, 182-191.
- สุวดี ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 3(1), 26
- โสภิตา ศรีนูน. (2558) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองเบตง อำเภอบตง จังหวัดยะลา

